

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Reykjavík 19. september 2025

2509119SA SV
Málalýkill: oo.64

**Efni: Umsögn um áform um breytingu á lögum um varnir gegn snjóflóðum
og skriðuföllum, S-154/2025.**

Þann 29. ágúst sl. var birt í samráðsgátt stjórnvalda tilkynning um áform um breytingu á ofangreindum lögum. Óskað var eftir umsögnum um áformin, m.a. frá Sambandi íslenskra sveitarfélaga. Í samráðsgátt kemur fram að í áformunum sé lagt til að endurskoða ákvæði laga nr. 49/1997 um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum með það að markmiði að auka skýrleika tiltekinna ákvæða, einkum varðandi nýtingu eigna á hættusvæðum, styrkveitingar til sveitarfélaga og eftirlitshlutverk Veðurstofu Íslands.

Almennt um áformin

Í stefnumörkun Sambands íslenskra sveitarfélaga er m.a. að finna eftirfarandi áhersluatriði sem tengjast skipulags- og húsnæðismálum:

7.1. Sambandið beiti sér fyrir því að sveitarfélögin verði leiðandi þátttakendur í umræðu og aðgerðum til að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og laga samfélagið að þeim breytingum sem hafa orðið og munu verða vegna loftslagsbreytinga.

8.24. Sambandið beiti sér fyrir því að markaðar tekjur til ofanflóðavarna verði að fullu nýttar í slík mannvirki svo unnt verði að hraða uppbyggingu og mæta nýjum árskorunum vegna loftslagsbreytinga. Jafnframt taki ríkið aukna ábyrgð á viðhaldi ofanflóðamannvirkja.

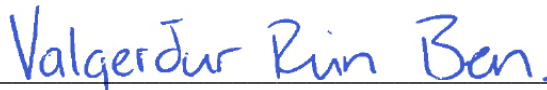
Almennt telur Sambandið áformin samrýmast vel þessum áherslum í stefnumörkun Sambandsins. Fagnar Sambandið því framkomnum áformum og álitur að tillögurnar muni ef þær ná fram að ganga, hafa í för með sér jákvæðar breytingar fyrir sveitarfélögin. Þannig horfi það til mikilla bóta að auka hlutdeild Ofanflóðasjóðs í styrk til sveitarfélaga fyrir viðhaldni varnavirkja úr 60% í 90%. Skiptir þetta lykilmáli í að tryggja viðunandi viðhald þessara dýru mannvirkja og hefur Ríkisendurskoðun m.a. bent sérstaklega á hversu fá viðhaldsverkefni hafi komið til kasta sjóðsins. Þá hefur verið mikið ákall hjá hlutaðeigandi sveitarfélögum, og lögreglu, eftir heimildum til að fylgja eftir banni við búsetu í uppkeyptum eignum á flóðasvæðum á tilteknum tímum. Önnur atriði áformanna eru einnig til bóta, s.s. skýrari eftirlitsskyldur Veðurstofu Íslands og samræming við ný lög um almannavarnir.

Að endingu skal þó bent á að til þess að lög um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum nái að fullu markmiðum sínum og vinni gegn tjóni og slysi af völdum ofanflóða, þá er áriðandi að tryggja að markaðar tekjur til ofanflóðavarna verði að fullu nýttar í þeim tilgangi. Er þetta ekki síst áriðandi í ljósi þess að afleiðingar loftlagsbreytinga leiða til þess að ofanflóð virðast vera að verða tíðari og fjölbreyttari. Kallar þetta á umfangsmeiri og fjölbreyttari varnir gegn ofanflóðum til að verja íbúa og heimili á ofanflóðasvæðum. Slíkar varnir eru lykilþáttur í því að tryggja blómlega byggð í þeim sveitarfélögum þar sem slík hættu er til staðar. Í þessu sambandi skal áréttað að samkvæmt úttekt Ríkisendurskoðunar á Ofanflóðasjóði á árinu 2024 námu innheimtar tekjur af svonefndu ofanflóðagjaldi 29,7 ma. kr. á tímabilinu 2013-2023, en fjárheimildir og fjárveitingar úr ríkissjóði til Ofanflóðasjóðs námu aðeins 17,7 ma. kr. á sama tímabili. Sambandið leggur áherslu á að samhliða úrbótum á lagaumhverfi ofanflóðavarna er áriðandi að tryggt sé að ofanflóðagjald skili sér að fullu til Ofanflóðasjóðs.

Það er ljóst að áform um breytingar á ofangreindri löggjöf samrýmast vel stefnu Sambands íslenskra sveitarfélaga og hagsmunum sveitarfélaga hér á landi. Leggur Sambandið því eindregið til að lögum um varnir gegn snjóflóðum og skriðuföllum verði breytt í samræmi við áform þessi.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Valgerður Rún Benediktsdóttir
yfirlögfræðingur

Afrit: